

MAXSUS EHTIYOJHA EGA BOLALARNI O'QITISHDA
PSIXOLOGIK YORDAM

Saidahmedova Taxminabonu Jabbor qizi

taxminabonusaidahmedovna@gmail.com

[Tel: +99877 191 88 81](tel:+998771918881)

Oytuganova Gulsevar Ortiq qizi

gulsevaroytuganova@mail.com

+99895 705 35 07

Choriyeva Mehribon Komil qizi

mehribonchoriyeva@gmail.com

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti Pedagogika yo'nalishi

1- bosqich talablari.

Annotatsiya: mazkur maqolada maxsus ehtiyojga ega bo'lgan yoshlarga qaratilgan e'tibor va ular uchun yaratilayotgan shartsharoitlar, shuningdek kelajakda yurtimizda nafi tegadigan yoshlar bo'lib yetishishi uchun psixologlarning mehnati katta. Sababi ularning psixologiyasini o'rganib chiqish borasida asosiy rolni psixologlar o'ynab beradi. Aynan manashu jarayonda ularga dalda bo'lib davlat tomonidan tibbiy va rehabilitatsiya xizmatlarini yo'lga qo'yishga asosiy sababchidirlar.

Kalit so'zlar: rehabilitatsiya, psixologiya, inklyuziv, ta'lim, individual, qonun, yoshlar, metod, rivojlantirish.

Аннотация: В данной статье рассматривается внимание, уделяемое молодёжи с особыми потребностями, и создаваемые для них условия. Отмечается важная роль психологов в процессе формирования таких молодых людей как полезных членов общества в будущем. Именно психологи играют основную роль в изучении их психологии, оказывают

моральную поддержку и способствуют внедрению медицинских и реабилитационных услуг, организуемых государством.

Ключевые слова: реабилитация, психология, инклюзия, образование, индивидуальный, закон, молодёжь, метод, развитие.

Annotation: This article discusses the attention given to young people with special needs and the conditions created for them. It emphasizes the significant role of psychologists in helping such youth become valuable members of society in the future. Psychologists play a key role in studying their psychology, providing moral support, and contributing to the establishment of medical and rehabilitation services organized by the state.

Keywords: rehabilitation, psychology, inclusive, education, individual, law, youth, method, development.

Kirish

Ayni damda maxsus ehtiyojga ega bo'lgan bolalarni so'nggi yillarda o'qitish jarayonida individual yondashish va o'qitish borasida psixolog yordami alohida o'ringa ega va nogironligi bo'lgan bolalarga qo'llab-quvvatlovchi tizimlarni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda.

Asosiy qism

Maxsus ehtiyojga ega bo'lgan bolalar psixolog suhbatida davomida o'zining maxsus metodlarini olib boradi, ya'ni psixolog suhbatidan so'ng maktabda ta'lim olishga kuchli stresga tushmasligi, tengdoshlari ularga yomon munosabatda bo'lganda o'zini tuta ola bilishi, o'qituvchi bilan qanday munosabatda bo'lishi haqida ma'lumotlarga ega bo'ladi.

2021-yilda "BMT ning Qarori ", hamda "Imkoniyati cheklangan bolalar huquqlari to'g'risida"gi Konsepsiya shakllantirilgan .

- ✓ Ta'lim olish
- ✓ Mehnat qilish
- ✓ Kasb tanlash
- ✓ Ijtimoiy himoya va nafaqa

- ✓ Madaniyat, sport va dam olish
- ✓ Axborot kommunikatsiya va transport vositalaridan foydalanish.

Bola psixologning turli metodlari va testlari natijasida ana shu muhitga asta-sekin ko'nika boshlaydi. Aynan "Umumiy psixologiya" kitobida shunday deyilgan.

- "Bolani qanchalik savol-javob qilish, turli xil testlar olish o'quvchining xotirasini kengaytiradi ". Bolaning asosan oilada ota-onasi shunday holatga tushishining oldini olish uchun unga motivatsiya berishi, aslo yengilib qolmasligi uchun yo'l-yo'riq ko'rsatishi lozim.

Dono xalqimiz bekorga : "Bola uchun psixologning eng yaxshisi bu ota-ona",- deyishmagan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SH.M.Mirziyoyevning 2020-yilning 15-dekabrida 641-sonli Qaroriga muvofiq nogironligi bor bolalarga maxsus kun ajratilib, bepul tibbiy ko'rik amalga oshirildi. Undan tashqari , har bir hududda reabilitatsiya markazlarining faoliyatlari kengaytirildi, texnik reabilitatsiya vositalari , ya'ni aravachalar, protez, eshitish apparatlari va boshqa vositalar ta'minoti bilan ta'minlandi.

Nogironligi bor shaxslar uchun ko'plab imkoniyatlar yaratilmoqda:

- Inklyuziv ta'lim tizimi joriy etilmoqda-nogironligi bo'lgan bolalar sog'lom tengdoshlari bilan birga o'qish imkoniyatiga ega;
- Masofaviy ta'lim imkoniyatlari kengaymoqda-onlayn darslar va interaktiv platformalar orqali o'qish;
- O'quvchilar uchun maxsus tayyorgarlik kurslari o'tkazilmoqda-ular nogironligi bo'lgan bollar bilan ishlashni o'rganadi;
- Shaharlarda inklyuziv bolalar bog'chalari va o'yin maydonchalari tashkil etilgan;
- Maxsus paraolimpiada va deflimpiya sport turlari rivojlanmoqda;
- San'at va madaniyat markazlarida nogiron bolalar uchun ijodiy to'garaklar mavjud;

Mening fikrimcha

O'zbekiston Respublikasida yashovchi, nogironligi bor barcha shaxslarning davolanishlari uchun Davlatimiz va hukumatimiz tomonidan , ayniqsa qadriyalarimizga tayangan holda saxiy va sahovatpesha insonlarning homiyliklarida imkoniyati cheklangan shaxslarni chet davlatlarga bepul davolanishlari uchun jo'natilishi lozim deb bilaman.

Masalan: Singapur, Xitoy, Germaniya va Hindiston kabi davlatlarga jo'natishsa maqsadga muvofiq bo'lar edi deb hisoblayman.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 52-moddasida “Davlat nogironligi bo'lgan shaxslar uchun barcha sahrt-sharoitlarni yaratadi, ularni jamiyatdagi ishtirokini qo'llab-quvvatlaydi.”

Xulosa. Hozirgi vaqtda imkoniyati cheklangan bolalar uchun psixolog yordami muhim hisoblanadi. Ya'ni rivojlanishi, o'zgarishi, dunyoqarasining kengayishi, hayajonini bosa olishi uchun katta yordam beradi.

Yuqorida keltirilgan fikrlar xuddi shuning namunasidir. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 44-moddasida keltirilganidek “Har bir inson ijtimoiy himoya olish huquqiga ega.”

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI .

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (yangi tahrir- 2023).
2. “Nogironligi bo'lgan shaxslarning huquqlari to'g'risidagi qonun”.
3. “Nogironlarni Ijtimoiy himoya qilish to'g'risida”gi Qonun. “Inklyuziv ta'lim asoslari”- Mualliflar: Sh. To'xtasinova, N.Qodirova, Nashr yili:- 2021-yil.